

ТРАДИЦІЯ ТВОРЧОГО ПОШУКУ

(V Якубинська наукова сесія)

У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВІДБУЛАСЯ
МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
"ЯКУБИНСЬКА НАУКОВА СЕСІЯ"

Уже п'ятий рік поспіль на початку квітня соціологи України та ряду інших країн вшановують пам'ять Олени Олександрівни Якуби – видатного вченого, фундатора вітчизняної соціології, засновника Харківської соціологічної школи. Цього року науково-практична конференція "Якубинська наукова сесія", яка, на відміну від інших наукових форумів, спрямована перш за все на презентацію результатів новітніх емпіричних досліджень окремих науковців та творчих колективів, зібрала близько 100 учасників.

Сесія відкрилась вступним словом Президента Соціологічної асоціації України, доктора соціологічних наук, професора, ректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна В.С. Бакірова, який розповів присутнім про творчий доробок О.О. Якуби, її роль у розвитку соціологічної науки та освіти в нашій країні.

Далі була заслухана доповідь доктора філософських наук, заступника директора Інституту соціології НАН України (м. Київ) *Є.І. Головахи* "Українське суспільство на шляху до євроінтеграції: динаміка соціальних показників", у якій йшлося не тільки про результати порівняльного міжнародного дослідження, але й про теоретико-методологічні та практичні проблеми, що виникають у зв'язку з участю українських соціологів у міжнародних проектах.

Значний інтерес присутніх викликала презентація результатів міжнародного дослідження "Вища освіта як чинник соціоструктурних змін: порівняльний аналіз посткомуністичних суспільств", здійсненого кафедрою соціології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна у ВНЗ України, Білорусії та Росії протягом 2005–2007 рр. Науковий керівник цього дослідження доктор соціологічних наук, завідувач кафедри соціології *Л.Г. Сокурянська* зупинилась на характеристиці цілей та завдань дослідження, його методологічних підстав й головних висновків. Більш докладно результати реалізації зазначеного дослідницького проекту були представлені у повідомленнях учасників творчого колективу: кандидата філософських на-

ук, доцента кафедри соціології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна *В.Л. Арбеніної*, яка дала характеристику соціального складу та джерел формування сучасного українського студентства; кандидата соціологічних наук, доцента цієї ж кафедри *А.М. Николаєвської* "Реалії моральної повсякденності в оцінках пострадянського студентства"; кандидата соціологічних наук, доцента кафедри соціології *Ю.Г. Сороки*, яка акцентувала увагу на оцінках українськими студентами таких історичних постатей, як Б. Хмельницький, І. Мазепа, С. Петлюра, С. Бандера, В. Ленін, Й. Сталін та ін.; кандидата соціологічних наук, доцента кафедри методів соціологічних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна *О.М. Кислової*, яка зупинилась на евристичних можливостях використання інтелектуального аналізу даних (ІАД) при інтерпретації соціологічної інформації і разом із *Л.Г. Сокурянською* продемонструвала можливості ІАД на прикладі аналізу ціннісної диференціації сучасного студентства; молодшого наукового співробітника соціологічної лабораторії Харківського національного університету *Г. С. Остроухової*, яка висвітлила питання щодо факторної обумовленості формування громадянської ідентичності та еміграційних настроїв пострадянського студентства; аспіранта кафедри соціології *О.С. Голікова*, який у своєму виступі звернув увагу на роль вищої освіти у формуванні культурного капіталу майбутнього фахівця.

Значний інтерес учасників конференції викликала доповідь доктора філософських наук, завідувача кафедри соціології, філософії і психології Дніпропетровського університету економіки і права, директора Центру соціологічних та політичних досліджень і технологій "СОЦІОПОЛІС" (м. Дніпропетровськ) *В.А. Полторака* "Мова сучасної української молоді: українська, російська чи жаргон?", в якій були представлені результати лінгвосоціологічного дослідження обізнаності та частоти вживання студентами різноманітних жаргонів (армійського, тюремного та ін.).

Як дуже актуальна і в практичній, і в політико-правовій площині була сприйнята доповідь доктора соціологічних наук, професора кафедри соціології і політології Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого (м. Харків) *Л.М. Герасіної* "Принципи толерантності та консенсуальні практики демократичного суспільства: пошук соціального діалогу".

Підняту Є.І. Головахою проблему участі вітчизняних соціологів у міжнародних порівняльних дослідженнях продовжили кандидат соціологічних наук, декан соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка *А.П. Горбачик*, який виступив із доповіддю: "Порівняльні емпіричні дослідження: цілі та можливості", та кандидат соціоло-

гічних наук, завідувач відділу моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій Інституту економіки та прогнозування НАН України, голова правління Українського інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка (м. Київ) *О.М. Балакірева*, яка зосередила свою увагу на аналізі чинників взаємовпливу соціальних та економічних процесів в умовах трансформації українського суспільства.

На нових перспективах дослідження бідності, які є актуальними й для України, зупинилась у своїй доповіді докторант Інституту політології та соціології Зальцбурзького університету, стипендіат дослідницького гранту Австрійської академії наук *Надя Лобнер*.

Спробу спровокувати компетентну аудиторію на дискусію зробив кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціології та політології Харківського технічного університету "Харківський політехнічний інститут" *О.М. Поступний*, який, виходячи з тези про обмеженість прогностичних можливостей соціології, поставив питання "Чи може вважатись соціологія **наукою** про суспільство?". Однак брак часу та прагнення інших учасників конференції взяти слово не дозволили ґрунтовно обговорити цю тему.

Більш активну реакцію слухачів, причому не тільки як науковців, але й як потенційних "постраждалих", викликала доповідь кандидата соціологічних наук, начальника науково-дослідної лабораторії соціальної та психологічної роботи в ОВС Харківського національного університету внутрішніх справ *Ю.О. Свєженцевої* та кандидата соціологічних наук, доцента, провідного наукового співробітника цього ж підрозділу *О.О. Сердюка* про результати комплексного моніторингу корупції в діяльності Державної автомобільної інспекції. На підставі результатів опитування водіїв, глибинних інтерв'ю із власниками автотранспорту та фокусованого групового інтерв'ю із співробітниками ДАІ автори дійшли висновку щодо інституціоналізації корупції в діяльності Державтоінспекції.

За браком часу усі бажаючі не змогли виступити на конференції. Але з більшістю представлених доповідей можна ознайомитися у двох останніх випусках "Вісника Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна "Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи", один з яких (№ 795) уже виданий, інший знаходиться у друку.

Учасники наукового зібрання висловили думку про плідність запропонованої Оленою Олександрівною Якубою ідеї обговорення соціологами України результатів своїх новітніх досліджень, ідеї, що тепер знаходить своє втілення у щорічній "Якубинській науковій сесії".